

קורת גג

יאנוש קורצ'אק, כתבים ה', עמ' 230-233

תרגום: אורי אורלב

כמו פרח הבוקע מנצן, כמו גוזל הבוקע מביצה, כך מתרומם לאטו הבית מאחורי הפגומים; מתרומם לאטו בית לבנים אדמות, לבנה אחר לבנה, קומה אחרי קומה. ארבותיו פורצות לשמים; הפגומים מוסרים כמו עלי הנצן, או קלפת הביצה, והבית מוכן, העבודה הסתיימה.

השלים הגג! הקורות נקשרו. בפנה גבוהה סמרו יחד מסור וגרזן בצורת צלב וקשטו בירק. חנפת הבית, חג הפועלים, מנוחה אחרי העבודה הקשה. מקצתם יחזרו הביתה עם הפרוטות שחסכו, אחרים יחפשו פרנסה אחרת. הם יתפזרו וישפכו את רגעי עבודתם המשתפת. משום-כך כדאי לבלות יחד את הערב האחרון, ללחץ בפעם האחרונה זה את ידו של זה, לומר בפעם האחרונה "תהיה בריא ושאלהים יהיה בעזרך". אם זה או אחר ישתה קצת יותר מדי באותה הזדמנות, יהפך ערב הפרדה לערב תגרות וקטטות במקום סעודת אחוה, כמו שזה קורה לעתים קרובות, ויש לכך סבות רבות, אבל הפעיה העקרת נעוצה בחנוך.

מי בכלל היה מביא את ולק למסבת שתיה, או מניח לנער צעיר פלכך להצטרף לשלחן? הוא לא היה חבר להם ולא רע. היה מועיל להגשת חול וסיד, לבחישת החמר, אבל לא לידידות.

ולק הוא בן שלוש-עשרה. רבים מביניכם, קוראי, ראו אותו בנדאי חוזר מן העבודה הביתה. יש לו שער בהיר, מצח שזוף, מביע כנות, עינים כחלות... לא, לא תוכלו להבדיל בינו ובין רבים אחרים כמוהו. פשוט, שילת בנאים ולא יותר, ילד רחוב יתום ודי.

מי חנך את ולק? כלם ואף אחד. קצת הכמר בפנסיה, קצת מנהל העבודה, קצת נהר הויסקה שולק היה מתבונן בו בימי חג, פשהיה שוכב על החול, קצת הסנוניות המעופפות, קצת שמי הכוכבים, אבל יותר מכל חנך אותו משהו ששכן בקרבו, המשהו שאמר לו תמיד: "זה טוב, זה רע". מהו ה"משהו" הזה? אולי המצפון, לא יכול להיות משהו אחר, רק המצפון.

"הי ולק, אל תאמין לו - היה אומר המצפון לפעמים - אל תאמין לדברי האיש הרע הזה, מפני שהוא רוצה להביא לאבדך לנצח".

"הי, ולק, מחשבות רעות עולות בראשך, שמר על עצמך".

ולק חשב, חשב ולבסוף היה מגיע למסקנה, שאותו "משהו", המצפון הזה - תמיד אומר את האמת ומנעץ לו בדיוק כמו הכמר והוא שמח שתמיד היה לו בתוכו מעין כמר מנעץ כזה.

והיום הוא שמע בברור את קול המצפון:

"יש לך, ולק, שני רובלים. אל תוציא אותם מפני שיתום זקוק לכסף". גם הפעם שמע ולק בקול מצפונותיו, החליט לא להוציא אף פרוטה משני הרובלים שהחזיק בשקית על החזה.

"אבל הרי אני יכול לצאת קצת" - חשב לעצמו.

"לאן?" - שאל בחשד הקול הפנימי שלו.

"נו, לפחות להציץ על הבית שבנתי".

”טוב, לך להסתכל על מה שעשית”.

ולק הלב בצעדים מהירים כדי לא לראות את הספריות המצגות בחנויות הקטנות או את
פדי הנחשת הגדולים עם מי הסודה, ואת העוגיות הטעימות שבסלי הרוכלות.

והנה הבית. הה! הה! כמה שהוא גדול עכשו, וקדם היה קטן ממני. הוא טפח בחיוף על
הלבנים האדמות, כאלו הוא מלטף סוס או קלב טוב ונאמן.

- נו מה, טוב לך, כן? עבדתי עליך כל־כך הרבה. וכמה דחיפות ואגרופים חטפתי – הוסיף
בלחש. – אין דבר, תן נשיקה.

פנוקים אלה גרמו ליתום הקטן שביעות־רצון משנה, השליחה, הנאום בנימה הפטרונית אל הבנין
הענק.

- וזכר שלא תקבל סדקים כמו הבית ברחוב וילקה, זכר, שלא תעשה לי בושות.

הוא נכנס לחצר שהיתה עכשו דוממת לגמרי. רק עקבות רגלי האנשים בחול העידו על ההמלה
ששררה כאן עד לפני זמן לא רב.

ולק ישב לו בפנה, הוציא את השקית שהיתה חבויה על חזהו, ספר את הכסף פעם ופעמים,
החזירה למקומה, חיד לעצמו, הציץ לכאן וילשם, פהק, הרחר על דא ועל הא, ראשו צנח והוא
נרדם.

הוא חלם חלום מוזר. הוא חלם, שלחצר הבית נכנסו עגלות רבות עם חפצים ובכל פעם שאחד
הרכבים הגיע, הוא היה מביט סביבו ואומר:

- תראו, מי היה מעלה בדעתו שולק יבנה בית יפה כל־כך. כל הכבוד לולק.

ולק נבדד קצת. הרי הוא לא בנה את הבית לבדו.

- אבל, אדוני – אומר – אני רק הגשתי חול ובחשתי סיד.

- אה, אם כן אתה הוא אדון ולק? – שאל הזר בפליאה כאלו לא שמע את תשובתו. – כמה
טוב שבנית את הבית הזה, אדני. אחרת איפה הייתי גר עם אשתי ועם ילדי?

והזר קרא לאשתו וילדיה והורה להם להודות לולק על שבנה בית כל־כך גדול. אנשים רבים
הקיפו את ולק וכלם הודו לו על שבנה את הבית הגדול.

ולק התבייש קצת שגברות מקשטות כאלה ואדונים הלבושים בהדור וילדיהם מודים לו, אך
יחד עם זאת היה מאשר מאוד.

כמה זמן נמשך החלום קשה לומר, אך כנראה שלא יותר ממספר דקות, למרות שולק דמה
לעצמו שהוא רואה הכל במשך זמן רב ובבהירות רבה...

כאשר נכנס ולק בשער הבית הבחין בו השוער של הבית השכן. השוער התפלא מה מחפש שם
הנער ביום ראשון ובמיחד שהבית כבר עומד על תלו וגגו השלם.

”אולי הוא רוצה לאסוף חתיכות עץ. אולי הפועלים השאירו שם מימיות וכלים והוא רוצה לגנב.
כן, הכל יכול להיות”.

אבל כשהנער לא יצא משם זמן רב, נתקף השוער דאגה ונכנס כדי לראות מה מעשיו.

ישראל קורצאק קונצ'אק
إسرائيل تقرا كورنشاك

והוא שָׁמַע אֶת תְּפִלָּתוֹ שֶׁל וָלֶק שֶׁהִסְתַּיְמָה בְּמַלְיָם אֱלֹהִים :

”... וְתוֹ, אֱלֹהֵי הַטּוֹב, שֶׁכָּל אֱלֹהֵי שְׂגִירוֹ בְּבֵית שְׁלֵי יֵהיוּ מְאֻשְׂרִים וְשִׁלְעוֹלָם לֹא יִקְרָה לָהֶם שׁוֹם אֶסוֹן.”

הַשׁוֹעֵר הַתְּלַבֵּט רָגַע אִם עָלְיוּ לְגִשֵׁת לְוָלֶק אוֹ לֹא, וְהִרְהַר.

”מָה כָּבֵד אֲגִיד לוֹ? רוֹאִים נֶעַר נְבוֹן וְטוֹב, מְפַנֵּי שְׂמֵחַ שְׁבוֹת מוֹזְרוֹת כְּאֵלֶּה עוֹלוֹת בְּדַעְתּוֹ. הוּא אֵינּוּ כְּמוֹ שׁוֹלֵיִת בְּנָאִים פְּשׁוּטִים! מִי יוֹדֵעַ, אוֹלֵי יִהְיֶה לוֹ טוֹב בְּעוֹלָם, וְאוֹלֵי לֹא.”

וְוָלֶק הִיָּה כְּלִכְדָּ מְאֻשֵׁר, וְהֵאֱמִין בְּאֶמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל הָאֲנָשִׁים שְׂגִירוֹ בְּבֵית שְׁלֵי מְכַרְחִים לְהִיֹּת מְאֻשְׂרִים מְאֹד.

